

MONITORING IZVJEŠTAJ

**STANJE I USLOVI
U CRNOGORSKIM
ODJELJENJIMA
BEZBJEDNOSTI**

Naziv izvještaja:

**„Monitoring izvještaj:
Stanje i uslovi u crnogorskim odjeljenjima bezbjednosti“**

Izdavač:

Za izdavača:

Milan Radović

Autori:

**Ivan Radulović
Danijela Darmanović
Jelena Ristović**

Dizajn:

Studio Fler

Podgorica, jun 2025.

Izvještaj je izrađen uz podršku regionalnog projekta SMART Balkan – Civilno društvo za povezan Zapadni Balkan kojeg implementira Centar za promociju civilnog društva (CPCD), Centar za istraživanje i kreiranje politika (CRPM) i Institut za demokratiju i posredovanje (IDM), a finansijski podržava Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Norveške.

Sadržaj izvještaja je isključiva odgovornost autora i ne odražava nužno stavove Ministarstva vanjskih poslova Kraljevine Norveške ili SMART Balkan konzorcijuma.

Sadržaj

I Uvod	4
II Civilni nadzor u praksi: uloga Građanske alijanse	6
III Evropski komitet za sprečavanje mučenja i nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT)	8
a) CPT u Crnoj Gori: hronološki prikaz dosadašnjih posjeta.....	9
b) Zaključci CPT-a nakon posjete Crnoj Gori 2022. godine.....	10
IV Nalazi Zaštitnika ljudskih prava i sloboda kao Nacionalnog preventivnog mehanizma protiv torture (NPM)	11
V Monitoring odjeljenja bezbjednosti širom Crne Gore	13
a) Odjeljenje bezbjednosti Rožaje	14
b) Odjeljenje bezbjednosti Berane	18
c) Odjeljenje bezbjednosti Nikšić.....	21
d) Odjeljenje bezbjednosti Pljevlja.....	27
e) Odjeljenje bezbjednosti Bijelo Polje	35
f) Odjeljenje bezbjednosti Cetinje.....	41
g) Odjeljenje bezbjednosti Budva.....	47
h) Odjeljenje bezbjednosti Bar	51
VI Zaključci i preporuke	57

I Uvod

U savremenim demokratskim društvima, zaštita ljudskih prava lica lišenih slobode predstavlja jedno od ključnih mjerila institucionalne odgovornosti i vladavine prava. Pravo na fizički i psihički integritet, kao i zaštita od torture, nečovječnog i ponižavajućeg postupanja, garantovani su kako nacionalnim zakonodavstvom Crne Gore, tako i brojnim međunarodnim pravnim instrumentima, među kojima posebno mjesto zauzima Evropska konvencija o ljudskim pravima.

S tim u vezi, monitoring institucija zatvorenog tipa kao što su odjeljenja bezbjednosti, (i drugih ustanova u kojima se mogu nalaziti lica lišena slobode) predstavlja nezamjenjiv mehanizam kontrole, prevencije zloupotreba i zaštite ljudskih prava. Vođena principima nezavisnosti, profesionalnosti i poštovanja zakonitosti, Građanska alijansa već dugi niz godina sprovodi sistematski nadzor nad radom bezbjednosnih i pravosudnih institucija, prepoznajući ovu misiju kao sastavni dio svoje društvene odgovornosti i posvećenosti izgradnji pravne države i institucija koje djeluju u službi građana.

Ovaj izvještaj nastao je kao rezultat terenskog monitoringa osam odjeljenja bezbjednosti širom Crne Gore, sprovedenog u prvoj polovini 2025. godine u kojoj se očekuje nova posjeta Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT).

Naime, riječ je o nezavisnom tijelu Savjeta Evrope koje vrši nadzor nad uslovima u kojima se nalaze lica lišena slobode, sa ciljem procjene načina na koji se prema njima postupa. U okviru svog mandata, CPT posjećuje širok spektar institucija zatvorenog tipa, uključujući zatvore, policijske stanice, centre za smještaj migranata, ustanove za maloljetnike, psihijatrijske bolnice, kao i ustanove socijalne zaštite.¹

¹ Više informacija o Evropskom komitetu za sprečavanje mučenja i nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) dostupno na zvaničnoj Internet stranici Savjeta Evrope: <https://rm.coe.int/16806dbc08> (pristupljeno 10. juna 2025. godine)

U središtu ovog dokumenta nalaze se konkretni nalazi i ocjene stepena usklađenosti postupanja bezbjednosnih organa sa relevantnim međunarodnim standardima, posebno u pogledu zabrane torture, tretmana pritvorenih lica, uslova u prostorijama za zadržavanje, vođenja evidencija i dostupnosti pravne pomoći. Kroz analitički, nepristrasan i argumentovan pristup, izvještaj ima za cilj da doprinese unapređenju institucionalnih praksi u postupanju prema licima lišenim slobode, kao i jačanju nadzornih mehanizama koji osiguravaju odgovornost i poštovanje ljudskih prava u svakom segmentu sistema.

Vjerujemo da ovi nalazi mogu predstavljati vrijedan resurs za donosiocce odluka, nadležne institucije, međunarodne partnere i organizacije civilnog društva, kako bi zajedničkim djelovanjem doprinijeli prevenciji zloupotreba i dosljednom poštovanju osnovnih ljudskih prava svih građana bez izuzetaka i diskriminacije.

II Civilni nadzor u praksi: uloga Građanske alijanse

Građanska alijansa je kao nevladina i neprofitna organizacija postala prepoznatljiv akter u oblasti zaštite ljudskih prava, a njena misija uključuje jačanje transparentnosti rada državnih institucija, unapređenje odgovornosti nosilaca javnih funkcija, te sistemsku podršku reformama koje Crnu Goru približavaju evropskim standardima. U tom pogledu od posebnog značaja jeste i dugogodišnja praksa organizacije u sprovođenju nenajavljenih posjeta odjeljenjima bezbjednosti, policijskim stanicama i drugim zatvorenim institucijama širom države, koja se sprovodi u skladu sa važećim Memorandumom o saradnji potpisanim sa Ministarstvom unutrašnjih poslova i Upravom policije.

Memorandum o saradnji zaključen je u maju 2021. godine na period od pet godina - odnosno do 2026. godine. Ovo je drugi dokument takve vrste kojim se uređuju institucionalni mehanizmi saradnje i omogućava predstavnicima Građanske alijanse da vrše posjete svim odjeljenjima bezbjednosti, bez prethodne najave, čime se obezbjeđuje efikasniji uvid u realne uslove u kojima se nalaze lica lišena slobode.

Pravo na nezavisni civilni nadzor predstavlja važan segment demokratskog društva i ključan je za prevenciju torture i drugih oblika nečovječnog i ponižavajućeg postupanja. Upravo zahvaljujući ovoj ulozi, Građanska alijansa već godinama predstavlja značajan korektivni faktor u sistemu bezbjednosti i pravosuđa. Kroz terenski rad, neposrednu komunikaciju sa licima lišenim slobode i detaljno dokumentovanje stanja u prostorijama za zadržavanje, organizacija aktivno doprinosi razotkrivanju nepravilnosti, ukazivanju na institucionalne slabosti i izgradnji sistema koji se temelji na zakonitosti, odgovornosti i poštovanju ljudskih prava.

Svojim radom, Građanska alijansa ne djeluje samo reaktivno, već i proaktivno, kroz preporuke, izvještaje i javne inicijative usmjerene na sistemske promjene i jačanje kapaciteta institucija. Uloga civilnog nadzora postaje posebno važna u periodima kada se Crna Gora suočava sa izazovima u oblasti vladavine prava, a međunarodne organizacije, poput Evropske komisije i Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja sprečavanje torture (CPT), ističu potrebu za unapređenjem mehanizama unutrašnje i spoljne kontrole policijskog rada.

Prethodni izvještaj o stanju ljudskih prava lica lišenih slobode u Crnoj Gori, Građanska alijansa objavila je u junu 2024. godine i njime su predstavljeni nalazi monitoringa sprovedenog tokom 2023. godine. Ovim izvještajem dali smo kratak pregled toga koliko su preporuke CPT-a iz 2022. godine zaista sprovedene u praksi. Posebno smo ukazali na oblasti u kojima je ostvaren napredak, ali i na one gdje su preporuke i dalje neispunjene.

Građanska alijansa će nastaviti da koristi prostor koji joj je obezbijeđen potpisanim memorandumom kako bi osigurala kontinuirani nadzor, promociju evropskih standarda i podršku reformama koje doprinose humanijem, odgovornijem i transparentnijem postupanju prema licima lišenim slobode.

III Evropski komitet za sprečavanje mučenja i nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT)

Evropski komitet za sprečavanje mučenja i nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) je nezavisni monitoring mehanizam Savjeta Evrope, osnovan sa ciljem prevencije torture i drugih oblika nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja prema osobama lišenim slobode. Njegova uloga proizlazi iz člana 3 Evropske konvencije o ljudskim pravima, koji zabranjuje mučenje i nehumano postupanje u bilo kom obliku. Ovim članom pitanje zabrane mučenja regulisano je na sljedeći način:

„Niko ne smije biti podvrgnut mučenju, ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.“²

Bitno je istaći i činjenicu da CPT djeluje preventivno, kroz sistematske i nenajavljene posjete državama članicama Evropske konvencije za prevenciju mučenja (ECPT). Tokom tih posjeta, delegacije CPT-a imaju neograničen pristup svim ustanovama u kojima se nalaze osobe lišene slobode, uključujući zatvore, policijske stanice, centre za strance, ustanove za psihijatrijsko liječenje, ustanove za maloljetnike i druge slične institucije. Pored toga, oni imaju pravo da se kreću bez ograničenja unutar tih ustanova, pregledaju relevantnu dokumentaciju i obavljaju privatne razgovore sa licima lišenim slobode, ali i zaposlenima. CPT delegacije čine nezavisni eksperti, pravnici, ljekari, stručnjaci za zatvorski i policijski sistem koje bira Komitet ministara Savjeta Evrope. Oni ne predstavljaju svoje države, već djeluju isključivo u skladu sa mandatom CPT-a. Nakon svake posjete, CPT sastavlja detaljan izvještaj sa nalazima, komentarima i preporukama, koji se dostavlja nadležnim državnim organima. Iako su nalazi i izvještaji povjerljivi dok država ne pristane na njihovu objavu, većina zemalja, uključujući i Crnu Goru, odlučuje se za transparentnost i objavljuje izvještaje i odgovore javnosti. Principi povjerljivosti i saradnje predstavljaju temelj djelovanja CPT-a, sa ciljem postizanja održivih promjena u zaštiti prava lica lišenih slobode. Osim nadzora i izrade preporuka, CPT značajno doprinosi razvoju standarda i smjernica u oblasti zaštite ljudskih prava u zatvorenim ustanovama, u skladu sa međunarodnim i evropskim normama. Na taj način, CPT jača ukupni sistem zaštite ljudskih prava u Evropi i dopunjuje rad Evropskog suda za ljudska prava i drugih relevantnih tijela Savjeta Evrope.³

2 Evropska Konvencija o ljudskim pravima, član 3, Evropski sud za ljudska prava i Savjet Evrope, str. 6, dostupno na: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Convention_MNE (pristupljeno 11. juna 2025. godine)

3 Više informacija o Evropskom komitetu za sprečavanje mučenja i nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) dostupno na zvaničnoj Internet stranici Savjeta Evrope: <https://rm.coe.int/16806dbbf1> (pristupljeno 11. juna 2025. godine)

a) CPT u Crnoj Gori: hronološki prikaz dosadašnjih posjeta

Tokom posljednje dvije decenije, Crna Gora je uspostavila kvalitetnu i kontinuiranu saradnju sa Evropskim komitetom za sprečavanje mučenja i nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT). U okviru ove saradnje realizovano je više posjeta i institucionalnih konsultacija koje su bile od posebnog značaja za oblikovanje politika i praksi u oblasti zaštite prava lica lišenih slobode. Prvi institucionalni kontakti sa Evropskim komitetom za sprečavanje mučenja i nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja ostvareni su još 2004. godine, u periodu kada je Crna Gora bila dio državne zajednice sa Srbijom. Oni su dodatno intenzivirani nakon obnove crnogorske nezavisnosti 2006. godine. Tokom godina, ova interakcija razvijala se kroz periodične (redovne) i ad hoc posjete, kao i kroz dijalog na visokom nivou. Kroz takve mehanizme, Komitet je dao značajan doprinos u prepoznavanju sistemskih slabosti i formulisaniu preporuka usmjerenih na unapređenje uslova u ustanovama zatvorenog tipa, kao i na jačanje odgovornosti i transparentnosti u postupanju prema licima lišenim slobode.

U nastavku slijedi hronološki pregled dosadašnjih posjeta Crnoj Gori, uz navođenje njihovog konteksta:

- 16.09.2004 – 28.09.2004: *Periodična posjeta* (dok je Crna Gora bila dio državne zajednice sa Srbijom);
- 15.09.2008 – 22.09.2008: *Periodična posjeta*;
- 13.02.2013 – 20.02.2013: *Periodična posjeta*;
- 09.10.2017 – 16.10.2017: *Periodična posjeta*;
- 07.06.2022 – 13.06.2022: *Ad hoc posjeta*;
- 15.02.2024 – 16.02.2024: *Dijalog na visokom nivou.*⁴

⁴ Više informacija o saradnji Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nehumanog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) i Crne Gore dostupno na zvaničnoj Internet stranici Savjeta Evrope: <https://www.coe.int/en/web/cpt/montenegro> (pristupljeno 11. juna 2025. godine)

b) Zaključci CPT-a nakon posjete Crnoj Gori 2022. godine

U okviru posjete Crnoj Gori 2022. godine, Evropski komitet Savjeta Evrope (CPT) je u svom izvještaju posebnu pažnju posvetio i stanju zatečenom u prostorijama za zadržavanje u više crnogorskih odjeljenja bezbjednosti. U sekciji koja se odnosi na uslove pritvora (*Conditions of detention*), CPT je istakao brojne nedostatke, uz napomenu da su materijalni uslovi u policijskim prostorijama za zadržavanje u velikoj mjeri ostali isti kao prilikom prethodne posjete 2017. godine, uz tek djelimična poboljšanja. U nastavku je sažet pregled ključnih zapažanja CPT-a po ovom pitanju:

„Materijalni uslovi u policijskim prostorijama za zadržavanje uglavnom su ostali nepromijenjeni u odnosu na stanje zatečeno tokom posjete 2017. godine, uz određena poboljšanja. Delegacija je utvrdila da mnoge ćelije i dalje nijesu prikladne za zadržavanje osoba do 72 sata, zbog strukturnih nedostataka poput lošeg pristupa prirodnom svjetlu, nedostatka prostora za boravak na otvorenom i neredovne ishrane zadržanih osoba, naročito u prvih 12 sati nakon privođenja. Većina posjećenih policijskih stanica raspolagala je osnovnim sredstvima za odmor (dušeci i ćebad), sistemom za ventilaciju i pozivnim zvonom (osim Odjeljenja bezbjednosti Mojkovac). Međutim, ćelije su imale ograničen pristup prirodnom svjetlu (Pljevlja, Bar, Mojkovac i Nikšić), neadekvatno vještačko osvjetljenje (Pljevlja) i slabu ventilaciju (Podgorica, Bijelo Polje). U svim posjećenim stanicama, izuzev Centra bezbjednosti Podgorica, zatečeni su prljavi i flekavi dušeci i ćebad, neispravni lavabo i bez tekuće vode i izuzetno nehygienski toaleti. Neke ćelije su bile površine 5 m² ili manje, ali su se ipak koristile za smještaj zadržanih preko noći (npr. ćelija broj 2 u Centru bezbjednosti Nikšić). CPT je jasno naglasio da ćelije manje od 6 m² ne bi trebalo koristiti za noćni smještaj. Takođe, osobe koje se zadržavaju duže od 24 sata trebalo bi da imaju pristup adekvatnim higijenskim uslovima, uključujući mogućnost tuširanja. Ipak, nijedna od posjećenih stanica, osim Podgorice, nije imala tuš kabine, a ni one koje su postojale bile su zapuštene i van redovne upotrebe.“⁵

5 *Report to the Government of Montenegro on the ad hoc visit to Montenegro carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 7 to 13 June 2022*, Strazbur, 2023, str. 21, dostupno na: <https://rm.coe.int/1680abb132> (pristupljeno 12. juna 2025. godine)

IV Nalazi Zaštitnika ljudskih prava i sloboda kao Nacionalnog preventivnog mehanizma protiv torture (NPM)

Godišnji izvještaj Zaštitnika ljudskih prava i sloboda za 2024. godinu predstavlja sveobuhvatnu analizu stanja u institucijama koje su podložne preventivnom nadzoru, uključujući policijske prostorije za zadržavanje, ustanove za izvršenje krivičnih sankcija, zdravstvene i socijalne ustanove. U okviru ovog monitoring izvještaja, pažnju ćemo posvetiti isključivo nalazima NPM-a koji se odnose na policijske prostorije za zadržavanje, budući da su ova zapažanja rezultat terenskih posjeta širom Crne Gore i predstavljaju dragocjen doprinos unapređenju standarda postupanja i zaštite prava lica lišenih slobode.

NPM je utvrdio da uslovi u prostorijama za zadržavanje i dalje značajno variraju, a u pojedinim objektima (tačnije SP Žabljak) prostorije i dalje nemaju prirodno osvjetljenje. Iako je u prethodnim godinama bilo određenih pomaka, prisutni su izazovi vezani za prenatrpanost, higijenu i tehničku opremljenost. Potrebna su kontinuirana infrastrukturna ulaganja kako bi se osigurali humani i dostojanstveni uslovi za boravak pritvorenih lica. Uočena je neujednačenost prakse kada je riječ o pozivanju građana na informativne razgovore. Iako se najčešće koristi pisani poziv, prisutna je i praksa usmenog ili telefonskog pozivanja bez navođenja jasnog razloga, što je protivno Zakonu o unutrašnjim poslovima. Takođe, zapisnici često nijesu posjedovali podatke o vremenu početka i završetka izjave, što umanjuje njihovu vjerodostojnost i otvara prostor za zloupotrebe. NPM preporučuje primjenu CPT standarda u preciznom evidentiranju trajanja razgovora. Uprkos preporukama međunarodnih tijela, praksa audio-vizuelnog snimanja saslušanja još uvijek nije zaživjela u crnogorskim policijskim odjeljenjima. Ova mjera bi doprinijela većoj zaštiti prava zadržanih, ali i zaštiti samih policijskih službenika od potencijalnih optužbi, te se njeno uvođenje preporučuje kao reformski prioritet. Zaštitnik je ukazao i na potrebu dosljedne primjene procedura prilikom sprovođenja radnje dovođenja, uključujući popunjavanje izvještaja o njenoj primjeni. NPM će u narednom periodu pratiti dosljednost ove prakse u svim odjeljenjima. Uočeno je da se u pojedinim slučajevima dosjei ne popunjavaju u potpunosti, naročito u djelovima koji se odnose na obroke i uručenje informativnog lista. Istaknuta je potreba za dosljednim informisanjem svih lica o njihovim pravima odmah po lišenju slobode, uključujući pravo na ćutanje, pravo na branioca i pravo da se o lišenju obavijesti

treće lice. Većina odjeljenja suočava se s nedostatkom kadra i nepovoljnom starosnom strukturom, što negativno utiče na operativni rad i mentalno zdravlje službenika. NPM preporučuje hitne mjere kadrovskog jačanja i podmlađivanja službe radi dugoročne održivosti bezbjednosnog sistema.⁶

⁶ *Godišnji izvještaj o radu Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2024. godinu*, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore. Podgorica, 2025, dostupno na: https://www.ombudsman.co.me/docs/1749798533_godi--nji%20izvje--taj%20npm%20za%202024.%20godinu%20final%20-1-.pdf (pristupljeno 13. juna 2025. godine)

V Monitoring odjeljenja bezbjednosti širom Crne Gore

U nastavku izvještaja predstavljeni su nalazi prikupljeni tokom monitoringa koji je Građanska alijansa sprovela u više odjeljenja bezbjednosti u Crnoj Gori. Monitoring je obuhvatio sljedeće organizacione jedinice: Rožaje, Berane, Nikšić, Pljevlja, Bijelo Polje, Cetinje, Budva i Bar.

Obilasci su bili usmjereni na procjenu uslova u prostorijama za zadržavanje, postupanja prema licima lišenim slobode, vođenje evidencija, kao i poštovanje procedura koje se odnose na zaštitu osnovnih prava pritvorenih lica. Prikupljeni nalazi temelje se na neposrednim uvidima, analizama dokumentacije i razgovorima sa relevantnim akterima.

Ovo poglavlje donosi sažete prikaze zatečenog stanja u svakom od posjećenih odjeljenja, uz identifikaciju uočenih nedostataka, primjera dobre prakse, te preporuka za unapređenje. Fokus je stavljen na dosljednu primjenu važećih zakonskih i podzakonskih akata, kao i na usklađenost sa međunarodnim standardima u oblasti ljudskih prava.

a) Odjeljenje bezbjednosti Rožaje

1. Opšti podaci o objektu

Prema informacijama koje su nam predložene, Odjeljenje bezbjednosti Rožaje smješteno je u objektu nekadašnjeg Vojnog odsjeka, koji je u jednom periodu bio korišćen i od strane lokalne samouprave. Danas je ovaj objekat adaptiran za potrebe Uprave policije. Službenici policije, kako nam je saopšteno, koriste prva tri sprata zgrade, uključujući i prizemlje. Takođe, obaviješteni smo da se kancelarijski prostori na četvrtom spratu koriste od strane službenika Agencije za nacionalnu bezbjednost.

Prilikom ulaska u dvorišni prostor u kojem je smješteno Odjeljenje bezbjednosti Rožaje, tim Građanske alijanse konstatovao je postojanje rampe za pristup osobama sa invaliditetom, što formalno omogućava ulazak u objekat bez arhitektonskih barijera. Međutim, uočeno je da njena funkcionalnost može biti ugrožena zbog nepropisno parkiranih vozila u njenoj neposrednoj blizini, što je bio slučaj u momentu posjete monitoring tima Građanske alijanse. Prema informacijama naknadno dobijenim od policijskih službenika OB Rožaje, određeni broj tih vozila privremeno je oduzet od strane Specijalnog policijskog odjeljenja. **Ipak, bez obzira na okolnosti, preporučuje se revizija organizacije parking prostora, kako bi pristup za osobe sa invaliditetom bio uvijek slobodan i u potpunosti funkcionalan.**

Sa spoljašnje strane objekat je u potpunosti pokriven sistemom video-nadzora, što je najprije bilo vizuelno uočljivo, da bi nam za vrijeme trajanja posjete policijski službenik dežurne službe omogućio uvid u sistem video-nadzora. Na osnovu uvida, jasno je utvrđeno da je cijela zona – od ulaza u dvorište pa do prostorija za zadržavanje, koje se nalaze na prizemlju (naspram dežurne službe) – kontinuirano pokrivena kamerama, što doprinosi transparentnosti i adekvatnoj kontroli u okviru ovog objekta.

2. Organizacija i kadrovska struktura

Prema informacijama dobijenim od komandira Stanice policije, trenutno je angažovano 32 službenika (od 47 predviđenih sistematizacijom), uključujući dva pripravnika. Sektor kriminaliteta je u potpunosti popunjen, dok sektori javnog reda i mira i saobraćajne policije imaju po nekoliko upražnjenih pozicija. Zastupljenost žena u ovom odjeljenju je niska, sa dvije službenice. Policijski službenici redovno pohađaju stručne obuke, naročito u oblastima porodičnog nasilja, maloljetničke delinkvencije i sajber kriminala.

3. Prostorije za zadržavanje – stanje i uslovi

U objektu se nalaze dvije prostorije za zadržavanje, smještene na prizemlju, uz prostorije dežurne službe. Obje prostorije su pod stalnim video-nadzorom. Svaka sadrži po dva drvena kreveta s dušecima, posteljinom, jastucima i ćebadima. Osigurano je prirodno i vještačko osvjtljenje, a ventilacija je ostvarena putem prozora s rešetkama. Pitka voda dostupna je putem slavine, kojom se upravlja spolja – iako je u jednoj prostoriji uočena tehnička neispravnost. Sanitarni čvor je zajednički (izvan prostorija) i dostupan na zahtjev. Informativni listovi s ključnim kontaktima i pravima zadržanih lica dostupni su u svakoj prostoriji na crnogorskom i albanskom jeziku.

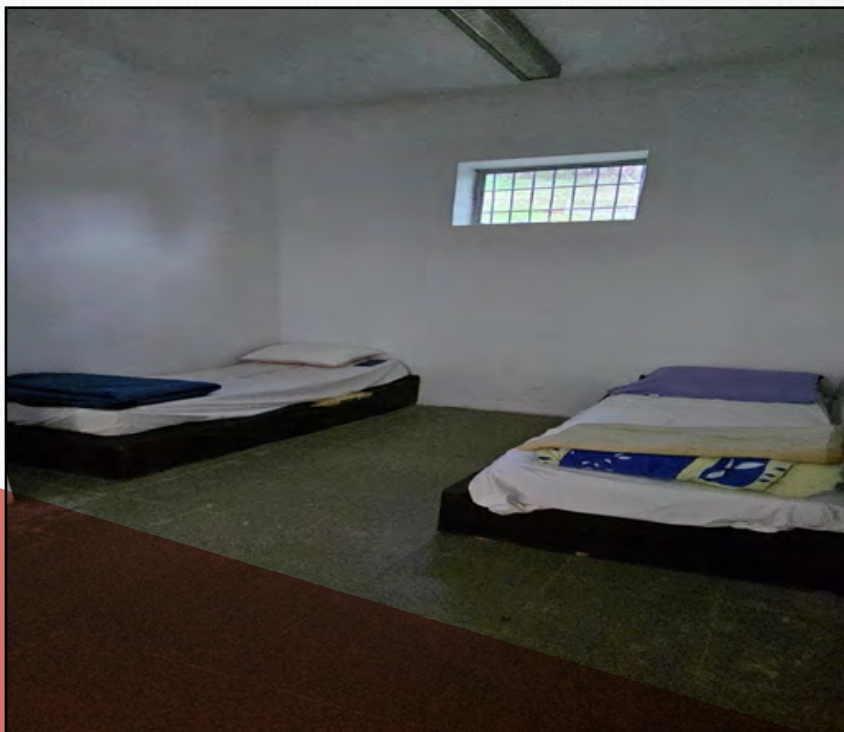
U trenutku posjete, u jednoj od prostorija nalazila su se dva lica lišena slobode prethodne večeri od strane službenika granične policije. Službenici OB Rožaje najprije su upitali zadržana lica da li žele da obave razgovor nasamo sa predstavnicima Građanske alijanse, na šta su oba lica pristala. Razgovor je realizovan bez prisustva službenika policije. Tokom razgovora, zadržana lica pohvalila su korektnost postupanja policijskih službenika. Istakli su da im je, u skladu sa potrebama, bila pružena adekvatna medicinska pomoć, te da su redovno dobijali obroke. Nijesu imali primjedbe u vezi sa pristupom sanitarnim čvorovima. Međutim, izrazili su nezadovoljstvo higijenskim uslovima, konkretno stanjem posteljine i jastučnica, koje su ocijenili kao nezadovoljavajuće. Takođe je navedeno da je porodica jednog od zadržanih lica tog jutra donijela dodatnu hranu, koja im je odmah bila uručena. Lice je naglasilo da dostava nije bila inicirana njihovim zahtjevom, već da je član porodice samoinicijativno donio obrok uz molbu dežurnoj službi da ga dostavi.

4. Evidencija i institucionalna saradnja

Pregled evidencija ukazao je na uredno i ažurno vođenje dokumentacije. Saradnja sa tužilaštvom i sudovima ocijenjena je kao korektna, iako je naglašen problem nedostatka kadra – u Rožajama trenutno radi jedan tužilac i donedavno samo jedan sudija za istragu, što značajno otežava hitno postupanje u pojedinim slučajevima.

5. Preporuke

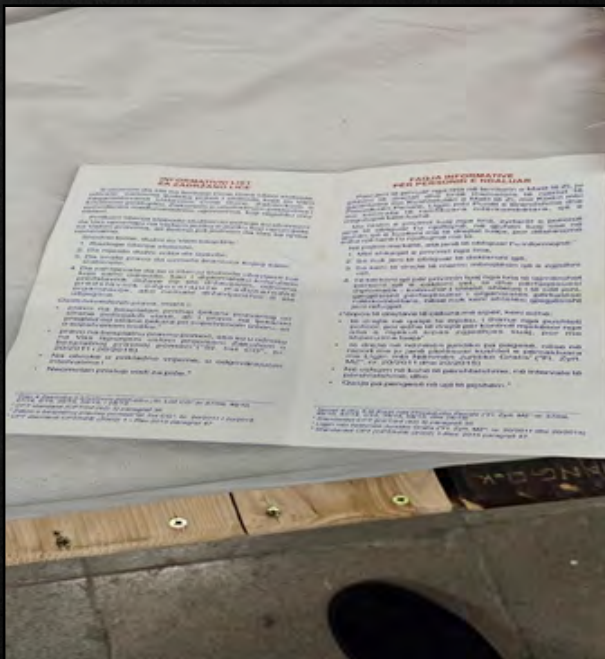
- Unaprijediti pristupačnost za osobe sa invaliditetom – reorganizovati parking prostor ispred objekta kako bi prilaz osobama sa invaliditetom bio uvijek slobodan.
- Poboljšati higijenske uslove u prostorijama za zadržavanje – obezbijediti redovno pranje i zamjenu posteljine, te periodično krećenje prostorija.
- Nastaviti i intenzivirati stručne obuke – s posebnim fokusom na zaštitu ranjivih grupa i standarde ljudskih prava.
- Jačati institucionalne kapacitete – inicirati rješenja za povećanje broja tužilaca i sudija u Rožajama radi unapređenja efikasnosti sistema.

(prostorija za zadržavanje - OB Rožaje; izvor: GA)

(česma u prostoriji za zadržavanje - OB Rožaje; izvor GA)

(informativni list u prostoriji za zadržavanje - OB Rožaje; izvor: GA)

b) Odjeljenje bezbjednosti Berane

1. Opšti podaci o objektu

Odjeljenje bezbjednosti Berane smješteno je u objektu koji infrastrukturno nije prilagođen osobama sa invaliditetom, tačnije konstatovano je da ne postoji rampa za pristup osobama sa invaliditetom. Tim Građanske alijanse konstatovao je da glavni ulaz u objekat jeste pokriven sistemom video-nadzora.

Po dolasku, tim je upućen na policijskog službenika dežurne službe, koji je nakon kratkog razgovora kontaktirao načelnika OB Berane i upoznao ga sa svrhom dolaska monitoring tima Građanske alijanse. Tokom cijele posjete iskazana je visoka profesionalnost i spremnost za saradnju od strane policijskih službenika OB Berane, uz izuzetak jednog policijskog službenika čije ponašanje na početku posjete nije odražavalo očekivani nivo službene komunikacije i profesionalnosti.

2. Organizacija i kadrovska struktura

U okviru uniformisane strukture OB Berane, sistematizacijom je predviđeno 55 radnih mjesta za policijske službenike. Tokom posjete, tim GA je imao uvid isključivo u prvi sprat objekta, dok je informacija da kancelarije na višim spratovima nijesu pokrivene video-nadzorom ocijenjena kao bezbjednosni nedostatak.

3. Prostorije za zadržavanje – stanje i uslovi

Prostorije za zadržavanje nalaze se u prizemlju objekta i čine ih dvije prostorije površine po približno 8,68 m². Svaka prostorija je opremljena sa po dva ležaja, međutim, u njima ne postoji slavina sa pitkom vodom. Prema informacijama dobijenim od policijskih službenika, navedeni elementi su ranije oštećeni od strane zadržanih lica i do dana posjete nijesu bili obnovljeni. Video-nadzor pokriva prostorije za zadržavanje, dok vještačko osvjetljenje funkcioniše uredno. Sanitarni čvor je dostupan u odvojenoj prostoriji, na zahtjev zadržanih lica. Prostorije su klimatizovane i ventilisane, čime je obezbijeđena osnovna prozračnost i funkcionalnost. U trenutku posjete nije bilo zadržanih lica, ali je vizuelnim pregledom utvrđeno da su higijenski uslovi nezadovoljavajući – dušeci i čebad bili su prljavi, a dio mobilijara oštećen i van funkcije. Monitoring tim je posebno ukazao na nepostojanje jasno označenog izlaza za slučaj požara, što predstavlja bezbjednosni rizik. Službenici su naveli da se obroci tokom prve smjene pripremaju unutar objekta, dok se u drugoj smjeni ishrana zadržanih lica organizuje preko ugostiteljskog objekta "Franca". Posteljina se pere u saradnji sa lokalnom bolnicom, u prosjeku svakih 15 dana, što je ocijenjeno kao djelimično unapređenje u odnosu na prethodno stanje. Najčešći osnovi za zadržavanje odnose se na upravljanje vozilom pod dejstvom alkohola i slučajeve nasilja u porodici. U prostorijama za zadržavanje nije zatečen informativni list sa pravima zadržanih lica, niti kontakt podaci Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, državnog tužilaštva ili drugih relevantnih institucija, što može potencijalno predstavljati propust u pogledu ostvarivanja prava i informisanosti zadržanih lica. Ovo djelimično odstupa od dobre prakse primijenjene u drugim odjeljenjima, gdje se informativni list nalazi u samim prostorijama. Ipak, neophodno je uzeti u obzir činjenicu da se zadržanim licima informativni list svakako nudi na uvid odmah po lišenju slobode i da se, u slučaju da odbiju da ga preuzmu, to mora evidentirati potpisom na posebnom obrascu.

4. Evidencija i institucionalna saradnja

Uvidom u evidencione knjige koje vodi dežurna služba, monitoring tim je konstatovao da su one ažurno i uredno vođene, sa jasno unesenim podacima o osnovima i vremenu zadržavanja. Službenici su istakli da sa Osnovnim državnim tužilaštvom u Beranama ostvaruju dobru i kontinuiranu saradnju. Trenutno su, prema njihovim riječima, angažovana dva tužioca.

5. Preporuke

- Omogućiti pristupačnost objektu za osobe sa invaliditetom - Neophodno je ukloniti fizičke barijere i obezbijediti arhitektonska rješenja (npr. rampu, lift), kako bi pristup osobama sa invaliditetom bio nesmetan.
- Unaprijediti higijenske uslove u prostorijama za zadržavanje - Potrebno je uvesti redovno čišćenje, zamjenu dotrajale posteljine i popravku mobilijara, ali i obezbijediti osnovne sanitarne uslove unutar prostorija.
- Obezbijediti dostupnost informativnih listova u prostorijama za zadržavanje - Informativni materijali o pravima zadržanih lica i kontaktima nadležnih institucija trebalo bi da budu jasno istaknuti i dostupni na više jezika.
- Postaviti sigurnosne oznake za vanredne situacije - Potrebno je jasno označiti izlaze za slučaj požara ili drugih vanrednih situacija, u cilju zaštite života i zdravlja zadržanih lica.
- Održavati saradnju sa pravosudnim organima i ukazivati na potrebu za dodatnim kapacitetima - Nastaviti saradnju sa tužilaštvom i istovremeno ukazivati nadležnim organima na potrebu za kadrovskim i tehničkim jačanjem kapaciteta, posebno u oblasti bezbjednosti i zaštite ljudskih prava.

c) Odjeljenje bezbjednosti Nikšić

1. Opšti podaci o objektu

Odjeljenje bezbjednosti Nikšić smješteno je u objektu kojem se pristupa kroz dvorište, ispred kojeg se nalazi prijavnica. U trenutku dolaska monitoring tima, policijski službenici nijesu bili prisutni na prijavnici. Glavni ulaz objekta je pokriven video nadzorom, a pristup je djelimično prilagođen osobama sa invaliditetom – spoljašnja rampa je funkcionalna i omogućava ulazak u zgradu, dok nagib unutrašnje rampe, iako formalno omogućava pristup, dovodi u pitanje njenu punu funkcionalnost za osobe sa smanjenom pokretljivošću. U međuprostoru između ulaznog hola i prijavnice postoji nadzorna kamera, ali ne pokriva prostor u potpunosti. Ispred prijavnice je postavljeno sanduče za pritužbe građana. Zgrada ne posjeduje lift, što predstavlja arhitektonsku prepreku za kretanje lica sa invaliditetom.

2. Organizacija i kadrovska struktura

Komandir Stanice policije, informisao je monitoring tim da je za potrebe uniformisane policije predviđeno 160 radnih mjesta, od kojih je trenutno popunjeno 98. Nadležnost OB Nikšić obuhvata i dva granična prelaza – Vračenovići i Iljino Brdo. Policijski službenici su pokazali visok stepen profesionalnosti i poznavanja međunarodnih preporuka, uključujući preporuke CPT-a.

3. Prostorije za zadržavanje – stanje i uslovi

OB Nikšić raspolaže sa četiri prostorije za zadržavanje, od kojih je jedna van funkcije. Tim je izvršio uvid u preostale tri prostorije. Prostorije imaju prozore za prirodno osvjjetljenje i funkcionalno vještačko osvjjetljenje. Podovi su bili čisti, ali je u sve tri prostorije konstatovano da higijenski uslovi u pogledu dušeka i posteljine mogu i trebalo bi da budu poboljšani. Sanitarni čvor se nalazi van prostorija za zadržavanje i pokriven je video nadzorom. Video nadzor prostorija bio je u funkciji, a tragovi vlage nijesu primijećeni. Informativni list o pravima se, prema navodima službenika, nudi svakom licu po lišenju slobode, uz evidentiranje prihvatanja ili odbijanja potpisom. Međutim, listovi nijesu bili zatečeni u samim prostorijama. Ishrana lica se organizuje putem ugovora sa lancem IDEA, uz poštovanje vjerskih specifičnosti kada je to potrebno.

Prostorija za zadržavanje broj 4 ima površinu od 15.59 m². U njoj se nalaze tri kreveta i dva manja stola. Prostorija ima dva prozora koja omogućavaju prirodno osvjjetljenje, dok

je i vještačko osvjetljenje bilo potpuno funkcionalno u trenutku posjete. Pod je bio **čist** i uredan. Higijenski uslovi u pogledu dušeka na krevetima i posteljine trebalo bi da budu na višem nivou.

Prostorija broj 3 ima površinu od 8.55 m², sa jednim krevetom, stolom i dva prozora. Prirodno osvjetljenje u ovoj prostoriji je nešto slabijeg intenziteta u odnosu na prostoriju broj 4. Higijenski uslovi, uključujući i stanje poda, bili su zadovoljavajući. U pogledu dušeka i posteljine važi isto što i za prostoriju broj 4.

Prostorija broj 2 je u trenutku posjete bila van funkcije i stavljena van upotrebe.

Prostorija broj 1 površine je 11.69 m². U prostoriji se nalaze jedan sto, dva dušeka i jedan prozor koji omogućava prirodno osvjetljenje, dok je vještačko osvjetljenje bilo ispravno. Pod je bio uredan, ali je konstatovano da higijena posteljine i dušeka može i treba da bude na višem nivou.

4. Evidencija i institucionalna saradnja

U posljednjih godinu i po dana zabilježene su dvije pritužbe na postupanje policijskih službenika, uglavnom zbog navodnog prekoračenja ovlašćenja. Pritužbe su dokumentovane, uključujući i medicinsku dokumentaciju. U vezi sa jednom pritužbom, protiv dva službenika vodi se sudski postupak. Postoji posebna evidencija pritužbi. Monitoring timu je omogućeno da se upozna sa relevantnim dokumentima. Tokom posjete, policijski službenici su pokazali visok nivo spremnosti na saradnju i informisanost o svrsi posjete.

5. Preporuke

- Unaprijediti pokrivenost video nadzorom u međuprostoru između prijavnice i ulaznog hola, kao i kod zadnjeg ulaza u zgradu.
- Redovno i temeljno održavati higijenu dušeka i posteljine u prostorijama za zadržavanje, uz periodičnu dezinfekciju.
- Učiniti informativne listove o pravima lica lišenih slobode vidljivim i dostupnim u samim prostorijama, npr. postavljanjem po jednog lista na svaki krevet.
- Pozitivno se ocjenjuje praksa obezbjeđivanja ishrane, uz poštovanje vjerskih potreba.
- Nastaviti sa kontinuiranom edukacijom policijskih službenika u cilju daljeg usklađivanja postupanja sa međunarodnim standardima i preporukama CPT-a.

(sanduče za Pritužbe pored prijavnice - OB Nikšić; izvor: GA)

(rampa u unutrašnjosti zgrade OB Nikšić - ispred prijavnice - nagib; izvor: GA)

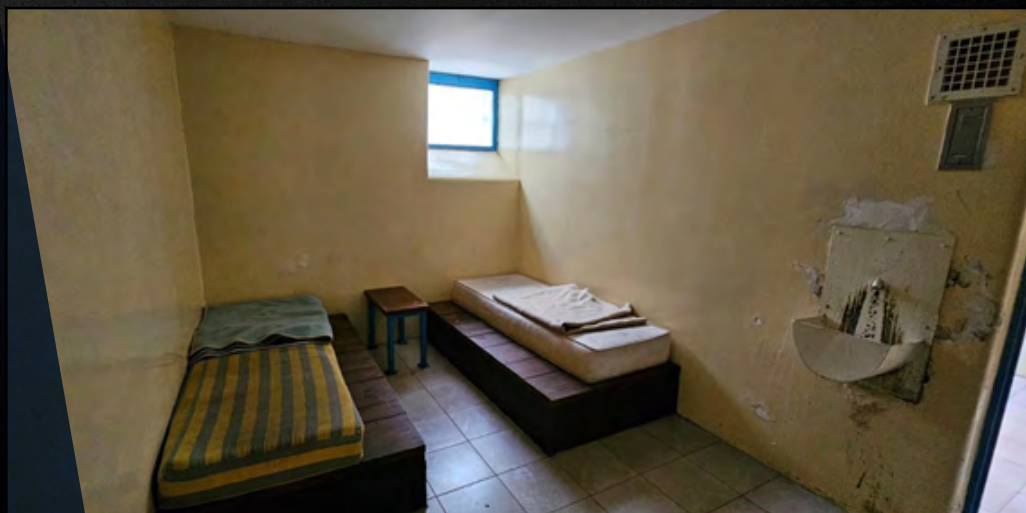
(prostorija za zadržavanje br. 4 - OB Nikšić; izvor: GA)

(prostorija za zadržavanje br. 4 - OB Nikšić; izvor: GA)

(prostorija za zadržavanje br. 2 -stavljena van upotrebe; izvor: GA)

(prostorija za zadržavanje br. 1 - OB Nikšić; izvor: GA)

d) Odjeljenje bezbjednosti Pljevlja

1. Opšti podaci o objektu

Po dolasku u dvorišni prostor Odjeljenja bezbjednosti Pljevlja, članovi monitoring tima Građanske alijanse uočili su da je pristup objektu pokriven video nadzorom – kamere su bile vidljive već pri samom prilasku objektu. Neposredno po ulasku u dvorišni prostor, kontakt sa timom ostvario je policijski službenik dežurne službe OB Pljevlja, koji je bio zadužen za komunikaciju i pružanje informacija tokom cijele posjete. Uočeno je da objekat nije arhitektonski prilagođen osobama sa invaliditetom. Pristup se ostvaruje isključivo korišćenjem stepenica strmog nagiba, što predstavlja značajnu prepreku u pogledu dostupnosti. U okviru objekta instalirano je ukupno 16 nadzornih kamera koje pokrivaju ključne tačke – uključujući ulaz, hodnike i pristup prostorijama za zadržavanje. Sve kamere bile su funkcionalne, osim one u prostoriji za zadržavanje broj 4.

2. Organizacija i kadrovska struktura

Prema informacijama koje je dostavio službenik policije OB Pljevlja, važećom sistematizacijom predviđeno je ukupno 72 radna mjesta, od kojih je popunjeno 48. U radnom angažmanu su i tri pripravnika sa Policijske akademije, kao i jedan pripravnik u okviru Vladinog programa stručnog osposobljavanja. Jedan policijski službenik bio je suspendovan u trenutku posjete, dok su dva raspoređena na ispomoć u druge organizacione jedinice.

3. Prostorije za zadržavanje – stanje i uslovi

OB Pljevlja raspolaže sa četiri jednokrevetne prostorije za zadržavanje. Monitoring tim je izvršio neposredan uvid u svaku od njih:

Prostorija broj 1 (6.66 m²): Slabije prirodno osvjetljenje, funkcionalno vještačko osvjetljenje, aktivan video nadzor. Prisutan jedan oštećen sto. Higijenski uslovi zadovoljavajući, naročito posteljina i dušek, u boljem stanju nego u drugim odjeljenjima bezbjednosti koje smo posjetili.

Prostorija broj 2 (6.73 m²): Lokalizovano oštećenje na zidu. Tokom posjete u njoj se nalazilo lice lišeno slobode koje je, uz saglasnost, razgovaralo sa monitoring timom. Lice nije imalo primjedbi na postupanje službenika, ali je ukazalo na loše higijenske uslove sanitarnog čvora.

Prostorija broj 3 (6.76 m²): Funkcionalan video nadzor, slab prirodni izvor svjetla, oštećen sto.

Prostorija broj 4 (8.63 m²): Fizički veća od ostalih, ali nadzorna kamera nije bila u funkciji, što predstavlja bezbjednosni rizik.

Zajednička karakteristika svih prostorija je nedostatak funkcionalnih česmi – pristup vodi moguć je samo u sanitarnom čvoru van prostorija, što može otežati ispunjavanje osnovnih higijenskih potreba zadržanih lica. Hranu za zadržana lica dostavlja kompanija *Franca*, sa kojom OB ima ugovor. Dostavljaju se do tri svježa obroka dnevno, u skladu sa dužinom zadržavanja i eventualnim vjerskim ili posebnim zahtjevima. Tokom 2024. godine, oko 400 lica bilo je lišeno slobode, pri čemu se oko 75% tih slučajeva odnosilo na prekršaje povezane s upravljanjem vozilima pod dejstvom alkohola ili psihoaktivnih supstanci.

4. Evidencija i institucionalna saradnja

Evidencija zadržanih lica vodi se uredno i ažurno. Svako lice ima dosije sa jedinstvenim brojem koji odgovara upisu u knjigu evidencije. Uvidom u dokumentaciju, potvrđena je potpuna podudarnost i transparentnost. Službenici informišu zadržana lica o mogućnosti da prime informativni list sa kontaktima relevantnih institucija i informacijama o pravima. U slučajevima odbijanja, lice potpisuje izjavu. Tokom 2025. godine, zabilježena su tri takva slučaja. Prema informacijama dobijenim od policijskih službenika, u 2025. godini nije bilo registrovanih pritužbi građana na rad OB Pljevlja. Tokom posjete, monitoring tim je obaviješten da u Pljevljima ne postoji sudija za prekršaje – postupke iz ove oblasti vode dvoje sudija iz Bijelog Polja, koji po potrebi dolaze u Pljevlja. Saradnja sa osobljem OB tokom posjete bila je profesionalna i korektna. Službenici su pokazali visok nivo otvorenosti i spremnosti na saradnju.

5. Preporuke

- Hitno unaprijediti arhitektonsku pristupačnost objekta radi omogućavanja pristupa osobama sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti.
- Otkloniti tehničke nedostatke u sistemu video nadzora, posebno u prostoriji broj 4, radi obezbjeđenja potpunog vizuelnog nadzora.
- Adaptirati sanitarni čvor i unaprijediti higijenske uslove.
- Obnoviti oštećeni i dotrajali mobilijar u prostorijama za zadržavanje.
- Popraviti ili ugraditi mehanizme za vodu unutar prostorija kako bi zadržana lica imala direktan i samostalan pristup vodi.
- Nastaviti sa profesionalnim odnosom i transparentnošću u saradnji sa institucijama civilnog društva, uz dodatni napor ka usklađivanju sa međunarodnim standardima i preporukama CPT-a.

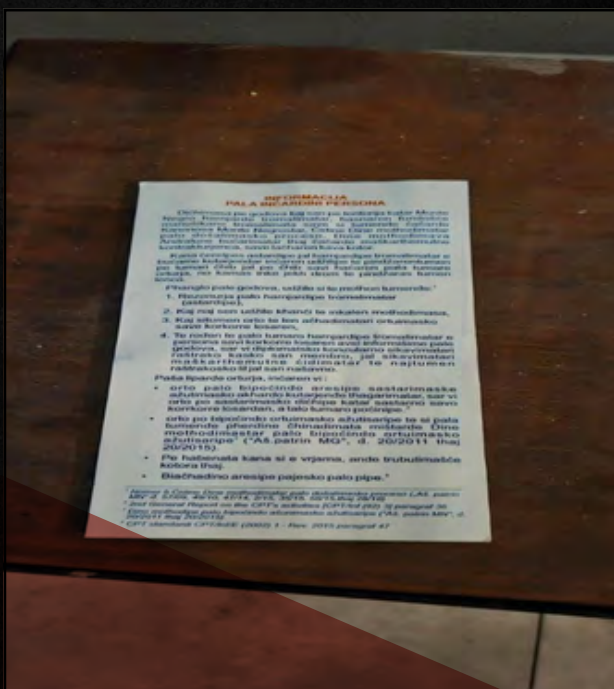
(prostorija za zadržavanje - OB Pljevlja; izvor: GA)

(prostorija za zadržavanje OB Pljevlja; izvor: GA)

(meduprstor ispred prostorija za zadrževanje - OB Pljevlja; izvor: GA)

(prostorije za zadrževanje informativni list - OB Pljevlja; izvor: GA)

(video nadzor u Dežurnoj službi - OB Pljevlja; izvor:GA)

(sanitarni čvor koji koriste lica iz prostorija za zadržavanje - OB Pljevlja; izvor: GA)

(ruinirana česma u prostoriji za zadržavanje - OB Pljevlja; izvor: GA)

(prostorija za zadržavanje -OB Pljevlja; izvor: GA)

(prostorija za zadržavanje - OB Pljevlja; izvor: GA)

(česma u prostoriji za zadržavanje van upotrebe - OB Pljevlja; izvor: GA)

e) **Odjeljenje bezbjednosti Bijelo Polje**

1. **Opšti podaci o objektu**

Odjeljenje bezbjednosti Bijelo Polje nalazi se u objektu koji nije prilagođen osobama sa invaliditetom. Prema navodima policijskih službenika, problem neadekvatnih uslova – naročito u prostorijama za zadržavanje – kontinuirano se komunicira ka Upravi policije još od 2019. godine, putem zvaničnih dopisa i inicijativa. Međutim, do trenutka posjete, konkretna poboljšanja nijesu realizovana. Putanja od ulaza u objekat do prostorija za zadržavanje u potpunosti je pokrivena video nadzorom, koji je u momentu posjete bio ispravan i funkcionalan.

2. **Organizacija i kadrovska struktura**

Prema informacijama dobijenim tokom posjete, kadrovska popunjenost OB Bijelo Polje iznosi između 60 i 65%. Od ukupno 104 sistematizovana radna mjesta, u trenutku monitoringa bilo je zaposleno 79 službenika. I pored kadrovskog deficita, službenici iz Bijelog Polja povremeno pružaju ispomoć drugim policijskim stanicama, poput one na Cetinju i primorskim gradovima tokom ljetnje sezone. U 2025. godini nije bilo registrovanih pritužbi građana na rad službenika OB Bijelo Polje.

3. **Prostorije za zadržavanje – stanje i uslovi**

U sastavu prostorija za zadržavanje u Odjeljenju bezbjednosti Bijelo Polje nalaze se dvije prostorije koje su, prema ocjenama monitoring tima, u izrazito lošem stanju i daleko ispod minimalnih standarda za smještaj osoba lišenih slobode.

Prostorija broj 1, čija je površina 12 m², karakteriše se kao izrazito neuslovna – higijena je na veoma niskom nivou, mobilijar je u lošem stanju i ne posjeduje posteljinu, a osvjetljenje, kako prirodno tako i vještačko, ocijenjeno je kao nedovoljno, iako prostorija ima dva prozora. Nedostatak adekvatnog svjetla dodatno doprinosi osjećaju nelagodnosti i nehumanosti uslova.

Druga prostorija, površine 10,61 m², dijeli slične karakteristike po pitanju neprihvatljivih uslova. Ni ona nema direktan pristup vodi, kao ni prostorija broj jedan. Sanitarni čvor se

nalazi van prostorije, a u trenutku posjete bio je bez električne energije i potpuno neuslovan. Pristup vodi je moguć jedino uz asistenciju osoblja, što dodatno kompromituje osnovna prava osoba na boravak u dostojanstvenim uslovima.

Obje prostorije dijele zajedničke karakteristike koje ukazuju na ozbiljan problem: loši higijenski uslovi, nepostojanje osnovnih sredstava za boravak i očigledan manjak dostojanstvenog tretmana prema osobama lišenim slobode. Takvi uslovi nisu samo neprikladni već predstavljaju direktno kršenje međunarodnih standarda i domaćih propisa koji uređuju tretman pritvorenih lica. Na ovakvo stanje je u više navrata ukazivala i Građanska alijansa kroz javne nastupe i medijske objave, što potvrđuje kontinuitet problema i izostanak institucionalnog odgovora.

U pogledu ishrane, lica lišena slobode dobijaju obroke putem ugovora sa kompanijom „Franca“. U slučaju dužeg zadržavanja, obezbjeđuju se tri obroka dnevno, što predstavlja jedini segment koji je u skladu sa standardima i zakonskim obavezama. Ipak, uzimajući u obzir cjelokupne uslove boravka, jasno je da postoji hitna potreba za sistemskom intervencijom i sanacijom prostorija za zadržavanje, kako bi se obezbijedili elementarni uslovi za humane i zakonite tretmane pritvorenih lica.

4. Evidencija i institucionalna saradnja

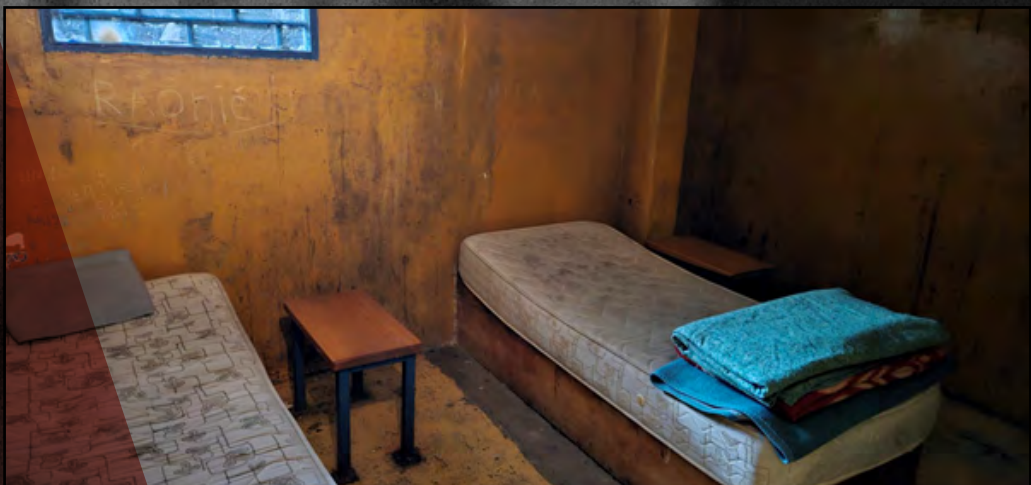
Monitoring tim je imao uvid u evidenciju zadržanih lica, koja je u osnovi bila uredno vođena i usklađena sa ličnim dosijeima. Međutim, u nekoliko slučajeva uočeni su propusti u bilježenju vremena puštanja lica na slobodu – konkretno, podaci su evidentirani u ličnim dosijeima, ali nijesu bili unijeti u glavnu knjigu zadržavanja. Tim je ukazao na važnost dosljednog i ažurnog unosa svih podataka u obje evidencije, kako bi se obezbijedila puna usklađenost sa propisima i standardima. Svim licima lišenim slobode uručuje se informativni list, a u slučaju odbijanja prijema, lice potpisuje izjavu o odbijanju – što je u skladu sa zakonskom procedurom. Tokom posjete, saradnja sa službenicima OB Bijelo Polje ocijenjena je kao krajnje korektna i profesionalna.

5. Preporuke

- Hitno unaprijediti uslove u prostorijama za zadržavanje, imajući u vidu trenutne nezadovoljavajuće higijenske i infrastrukturne okolnosti koje predstavljaju ozbiljno kršenje osnovnih ljudskih prava lica lišenih slobode.
- Obezbijediti direktan pristup vodi unutar prostorija za zadržavanje.
- Omogućiti pristupačnost objektu osobama sa invaliditetom.
- Preciznije voditi evidencije, naročito u dijelu unosa vremena puštanja lica i svih relevantnih informacija u glavnu knjigu zadržavanja.
- Obezbijediti osnovne uslove za boravak, uključujući posteljinu, ispravan mobilijar, čistu i funkcionalnu rasvjetu, čime bi se obezbijedio minimum dostojanstvenog tretmana osoba lišenih slobode.

(prostorija za zadržavanje - OB Bijelo Polje; izvor: GA)

(prostorija za zadržavanje - OB Bijelo Polje; izvor: GA)

(česma u prostoriji za zadržavanje van upotrebe -
OB Bijelo Polje; izvor: GA)

(prostorija za zadržavanje -
OB Bijelo Polje; izvor: GA)

(prostorija za zadržavanje - OB Bijelo Polje; izvor: GA)

(prostorija za zadržavanje - OB Bijelo Polje; izvor: GA)

f) Odjeljenje bezbjednosti Cetinje

1. Opšti podaci o objektu

Kada je riječ o samom objektu u kojem se OB Cetinje nalazi, isti nije prilagođen pristupu osobama sa invaliditetom. Naime, nema rampe niti drugih oblika pristupačne infrastrukture koja bi omogućila nesmetan ulaz osobama sa smanjenom ili ograničenom pokretljivošću. Tokom posjete, monitoring tim je zatekao samo jednog policijskog službenika prisutnog u dežurnoj službi, koji je pokazao visok stepen profesionalnosti i znanja. Ipak, zabrinjava činjenica da svega jedan službenik istovremeno pokriva više pozicija, odnosno zadužen je za obavljanje više poslova koji između ostalog podrazumijevaju: prijem građana, nadzor, upravljanje rampom i video nadzorom. Na ovaj način vrlo lako može doći u situaciju u kojoj bi mu potencijalno mogla biti ugrožena bezbjednost. Ovo se prije svega odnosi na situacije kada se istovremeno u prostorijama nalazi više lica lišenih slobode. U tom kontekstu, prva preporuka monitoring tima Građanske alijanse usmjerena je na hitno povećanje broja službenika koji će boraviti u dežurnoj službi. Putanja od ulaza u dvorište do prostorija za zadržavanje svojim najvećim dijelom je pokrivena video nadzorom – prostor ispred same zgrade i glavni ulaz jesu pokriveni, ali postoji međuprostor između dežurne službe i hodnika koji vodi do prostorija za zadržavanje koji nije obuhvaćen kamerama (i još jedan dio hodnika koji vodi ka prostorijama za zadržavanje nije u potpunosti pokriven video nadzorom). Od ukupno 16 kamera kojima je pokriveno OB Cetinje, njih 13 su bile funkcionalne u momentu posjete. Tri kamere nijesu bile u funkciji. Kamere koje pokrivaju prostorije za zadržavanje bile su ispravne. U objektu ne postoji sanduče za pritužbe građana, što je u suprotnosti sa preporukama o obezbjeđivanju mehanizama za podnošenje pritužbi.

2. Organizacija i kadrovska struktura

Odjeljenje bezbjednosti Cetinje funkcioniše sa gotovo potpunom kadrovskom popunjenošću, pa je od 53 radna mjesta predviđena sistematizacijom popunjeno 52, što nije čest slučaj kada je riječ o odjeljenjima bezbjednosti širom Crne Gore. Na ovakvu kadrovsku popunjenost umnogome je uticala i specifična bezbjednosna situacija na Cetinju u proteklom periodu (posljednje tri godine), koja je zahtijevala kontinuirano prisustvo i angažovanje dovoljnog broja službenika.

3. Prostorije za zadržavanje - stanje i uslovi

Odjeljenje bezbjednosti Cetinje ima tri prostorije za zadržavanje, od kojih su dvije u funkciji.

Prostorija 1 – Površina: 5,67 m²

Prostorije za zadržavanje obilježava slab dotok prirodnog svjetla, koji dodatno pogoršava već loše vještačko osvjetljenje. Iako su higijenski uslovi relativno zadovoljavajući, sa čistom posteljinom i urednim podom, ne može se zanemariti činjenica da je mobilijar oštećen na nekoliko mjesta, što ukazuje na potrebu za hitnim popravkama i obnovom. Jasno je da je neophodno sistemski unaprijediti higijenske uslove u obje prostorije za zadržavanje koje su bile u funkciji u trenutku posjete, kako bi se osigurao dostojanstven boravak lica lišenih slobode. Dodatno, pristup vodi je omogućen licima u prostorijama putem spoljnog aktivatora.

Prostorija 2 – Površina: 7,27 m²

Dotok prirodnog svijetla neznatno je bolji nego u prvoj prostoriji za zadržavanje, ali je intenzitet oba svijetla i u ovoj prostoriji slab. Higijenski uslovi su takođe relativno zadovoljavajući - ispunjavaju osnovne standarde (u smislu da je posteljina bila čista i pod uredan) - u svakom slučaju neophodno je unaprijediti higijenske uslove u obje prostorije za zadržavanje koje su bile u funkciji u momentu posjete.

Prostorija 3 – stavljena van upotrebe

U pogledu ishrane lica koja se nalaze u prostorijama za zadržavanje - ova lica lica nemaju osiguran standardizovan sistem ishrane – nekada im obroke obezbjeđuje policija, a nekada sami unose hranu (ili članovi porodice). Nedostatak formalnog ugovora sa dobavljačem hrane predstavlja nedostatak u tretmanu osoba lišenih slobode. Sanitarni čvor se nalazi izvan prostorija za zadržavanje i pokriven je video nadzorom.

4. Evidencija i institucionalna saradnja

Evidencije o zadržanim licima u momentu posjete bile su uredno vođene. Podaci su bili usklađeni sa ličnim dosijeima lica lišenih slobode. Nije bilo uočenih manjkavosti u vezi sa unošenjem vremena lišenja i puštanja, a svi zapisi su bili pregledni i ažurni.

5. Preporuke

- Povećati broj prisutnih službenika u stanici (dežurnoj službi), kako bi se obezbijedila operativna i bezbjednosna pokrivenost, naročito u situacijama zadržavanja više lica.
- Osigurati potpuni video nadzor trase od ulaza do prostorija za zadržavanje, uključujući sve međuprostore, kako bi se spriječile zloupotrebe i obezbijedio integritet procesa.
- Obezbijediti sanduče za pritužbe građana, kao obavezan instrument transparentnosti i odgovornosti.
- Unaprijediti osvjetljenje i popraviti mobilijar u prostorijama za zadržavanje.
- Obezbijediti formalan sistem ishrane za zadržana lica (nalik na sistem koji druga odjeljenja bezbjednosti realizuju posredstvom ugovora sa lancem marketa „Franca“), putem ugovora sa eksternim dobavljačem hrane.
- Planirati i veće infrastrukturne promjene i adaptacije koje podrazumijevaju adaptaciju objekta za pristup osobama sa invaliditetom.

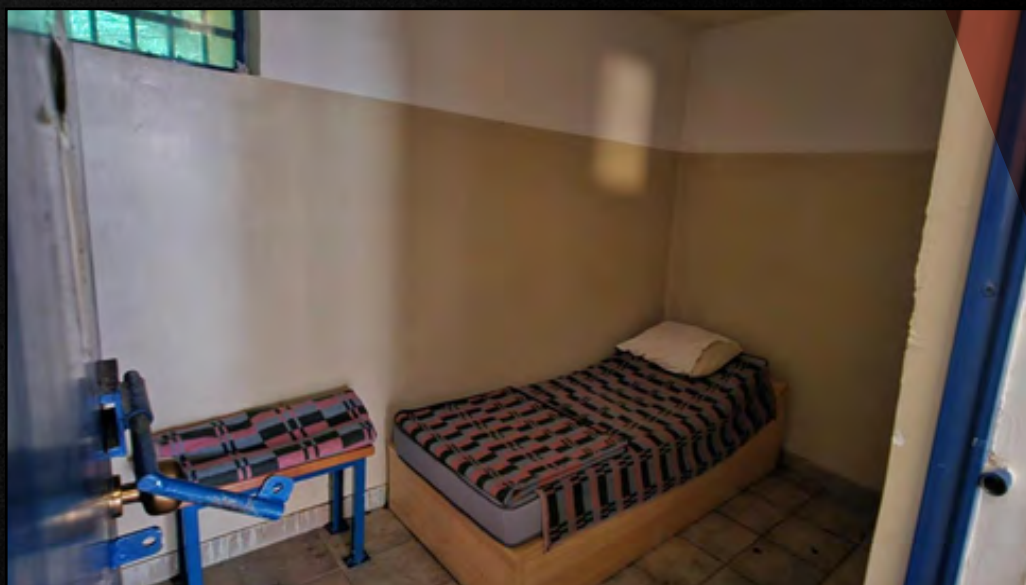
(prostorija za zadržavanje br. 1 - OB Cetinje; izvor: GA)

(prostorija za zadržavanje br. 2 - OB Cetinje; izvor: GA)

(prostorija za zadržavanje br. 2 - OB Cetinje; izvor: GA)

(prostorija za zadržavanje br. 2 - OB Cetinje; izvor: GA)

(sanitarni čvor- OB Cetinje; izvor: GA)

g) Odjeljenje bezbjednosti Budva

1. Opšti podaci o objektu

Monitoring tim Građanske alijanse pristupio je zgradi Odjeljenja bezbjednosti Budva sa službenog parkinga koji se nalazi iza objekta, u odnosu na glavni ulaz. Prilikom dolaska konstatovano je da pristup objektu nije prilagođen osobama sa invaliditetom, budući da ne postoji rampa ni sa zadnje strane, ni sa prednje (iliti na glavnom ulazu), niti bilo kakvo drugo infrastrukturno rješenje koje bi omogućilo pristup licima sa smanjenom/ograničenom pokretljivošću. Tim je dočekaio zamjenik komandira stanice policije OB Budva, a nešto kasnije pridružio se i komandir stanice policije OB Budva, koji su pokazali visok stepen profesionalnosti i poznavanja prethodnih preporuka CPT-a. Prema njihovim navodima, određeni standardi, poput higijene i nadzora, su unaprijeđeni, dok problemi poput neadekvatne kvadrature prostorija (jedne od prostorija) za zadržavanje zahtijevaju veće infrastrukturne intervencije i dodatna finansijska sredstva, što do sada nije bilo moguće realizovati.

2. Organizacija i kadrovska struktura

Sistematizacijom za OB Budva predviđeno je da radi 95 uniformisanih policijskih službenika, dok je u momentu posjete po izvještaju koji nam je predložen aktivno njih 39. Ovakav kadrovski manjak ima direktne posljedice po funkcionisanje službe, uključujući i otežano sprovođenje lica do nadležnih tužilaštava i sudova koji se nalaze van Budve (Kotor, Podgorica).

3. Prostorije za zadržavanje - stanje i uslovi

Odjeljenje bezbjednosti Budva raspolaže sa tri prostorije za zadržavanje lica lišenih slobode. U trenutku posjete monitoring tima Građanske alijanse, u dvije od tri prostorije nalazila su se zadržana lica. U jednoj prostoriji boravila su dva lica, čime je njen kapacitet bio u potpunosti popunjen, dok su u drugoj takođe bila smještena dva lica, ali prostorija nije bila popunjena do kraja, s obzirom na to da u njoj postoje tri kreveta.

Prostorija 1 – Površina: 4.6 m²

U trenutku posjete prostorija je bila prazna. Prethodno je u njoj boravilo jedno lice koje je, neposredno prije dolaska tima, sprovedeno kod nadležnog tužioca. Prirodno osvjetljenje u ovoj prostoriji je bilo slabijeg intenziteta, posebno u poređenju sa ostalim prostorijama za zadržavanje, dok je vještačko osvjetljenje bilo u funkciji. Pod i posteljina bili su uredni, bez vidljivih tragova vlage ili nečistoće.

Prostorija 2 – Površina: 6.37 m²

U ovoj prostoriji su u trenutku posjete zatečena dva lica, koja su prema onome što su saopštila monitoring timu Građanske alijanse lišena slobode zbog vožnje u alkoholisanom stanju. Prema njihovim riječima, uslovi su bili korektni i nijesu imali nikakve primjedbe na rad i postupanje policijskih službenika OB Budva, a i monitoring tim je uočio bolji dotok prirodnog i vještačkog osvjetljenja u poređenju sa prvom prostorijom.

Prostorija 3 – Površina: 11.71 m²

Prostorija ima tri kreveta i odlično prirodno osvjetljenje. Nije bilo primjedbi na higijenske uslove – posteljina i podovi bili su uredni. U ovoj prostoriji su u trenutku posjete boravila dva lica, oba državljani Turske. Jedno od njih je bilo lišeno slobode po međunarodnoj potjernici i komuniciralo je sa monitoring timom, pri čemu nije iznijelo pritužbe na postupanje policijskih službenika. Drugo lice, koje nije govorilo engleski jezik, uz pomoć drugog zadržanog lica, izrazilo je da ne želi da ostvari dalju komunikaciju sa monitoring timom.

Zaključak za sve tri prostorije:

U svim prostorijama zatečeni su zadovoljavajući higijenski uslovi – kako u pogledu poda, tako i u pogledu posteljine. Prema informacijama službenika, čišćenje se obavlja svakodnevno putem ugovora sa agencijom.

Sanitarni čvor se nalazi izvan prostorija za zadržavanje, a lice lišeno slobode koristi ga isključivo u pratnji policijskih službenika. Kada je riječ o dotoku vode unutar samih prostorija za zadržavanje, on se aktivira spolja, a u trenutku posjete česma je bila ispravna i

funkcionalna u svakoj od prostorija. U pogledu hrane za lica koja se nalaze u prostorijama za zadržavanje, rečeno nam je da OB Budva sarađuje sa lokalnim restoranom, ali da se u praksi češće dešava da licima porodice dostavljaju hranu, posebno kada su u pitanju strani državljani koji nerijetko odbijaju ponuđene obroke i insistiraju na sopstvenoj ishrani.

4. Evidencija i institucionalna saradnja

Monitoring tim je imao uvid u knjige evidencije lica lišenih slobode koje su bile uredno vođene u momentu posjete. Nije bilo nepravilnosti u pogledu unosa podataka. Službenici su naveli da postoji dobra saradnja sa drugim institucijama - tužilaštvom, kao i sa sudovima, ali da zbog nedostatka kadra i logistike predstavlja problem redovno sprovođenje lica u druge opštine gdje se vode postupci (npr. Kotor, Podgorica). Tokom posjete konstatovan je visok nivo profesionalnosti službenika i poznavanja prethodnih preporuka CPT-a. Ipak, problemi poput arhitektonske nepristupačnosti i nedostatka kadra ostaju aktuelni i zahtijevaju hitne sistemske odgovore.

5. Preporuke

- Potrebno je obezbijediti infrastrukturne uslove za pristup osobama sa invaliditetom.
- Hitno povećanje kadrovskih kapaciteta OB Budva, kako bi se osiguralo nesmetano funkcionisanje i poštovanje zakonskih procedura.
- Iako su higijenski uslovi u trenutku posjete bili zadovoljavajući, preporučuje se nastavak dosljednog sprovođenja dnevnog održavanja prostorija.
- Tražiti dugoročno rješenje u pogledu prostornog deficita kada je riječ o prostorijama za zadržavanje (i površine prostorija za zadržavanje).

(prostorija za zadržavanje br. 1 - OB Budva; izvor: GA)

h) Odjeljenje bezbjednosti Bar

1. Opšti podaci o objektu

Odjeljenje bezbjednosti Bar, ujedno i sjedište Regionalnog centra bezbjednosti „Jug”, smješteno je u objektu koji nije prilagođen za pristup osoba sa invaliditetom. Prilikom pristupa glavnom ulazu uočeno je da ne postoji rampa ni bilo koji drugi element pristupačne infrastrukture koji bi omogućio nesmetan ulazak licima sa smanjenom ili ograničenom pokretljivošću. Po dolasku u dežurnu službu, monitoring tim je zatekao jednog policijskog službenika i jednu policijsku službenicu koji su odmah po predstavljanju razloga dolaska monitoring tima Građanske alijanse, obavijestili zamjenika komandira policijske stanice policije, koji se brzo pridružio i omogućio nesmetan obilazak prostorija relevantnih za monitoring. Tokom obilaska pokazao je visok stepen profesionalnosti i otvorenosti za saradnju. Na samom ulazu, odmah nakon ulaska u objekat, uočeno je da se tu nalazi sandučić za pritužbe građana – predviđeno za podnošenje prijava Etičkom odboru. Pozitivno je što jedno odjeljenje koje je i sjedište regionalnog centra vlastitim primjerom ukazuje na značaj transparentnosti i dostupnosti mehanizama za zaštitu prava.

U prostorijama dežurne službe monitoring tim je imao uvid u sistem video nadzora i trasu kretanja lica lišenih slobode. Utvrđeno je da je čitava putanja od ulaza – uključujući glavni ulaz, kao i zadnji, koji se koristi za uvođenje lica sa službenog parkinga – pokrivena kamerama. Službenici su naglasili da je video nadzor važan i za njih same, jer im omogućava da zaštite sebe u slučaju pritužbi na torturu i neprofesionalno postupanje. Takođe, istakli su da u proteklih nekoliko godina nijesu zabilježeni slučajevi zlostavljanja ili torture, što ukazuje na pozitivne pomake.

2. Organizacija i kadrovska struktura

Prema podacima dobijenim tokom posjete, sistematizacijom je predviđeno 111 uniformisanih policijskih službenika, dok su u momentu posjete 49 radnih mjesta bila upražnjena, što predstavlja ozbiljan izazov u pogledu operativne efikasnosti, posebno u ljetnjem periodu kada je pritisak na službe znatno veći (budući da se značajno poveća broj onih koji borave na području opštine Bar).

3. Prostorije za zadržavanje - stanje i uslovi

Odjeljenje bezbjednosti Bar raspolaže sa dvije prostorije za zadržavanje. U slučajevima kada broj lica lišenih slobode premaši prostorne kapacitete ovog odjeljenja, zahvaljujući dobroj saradnji sa Odjeljenjem bezbjednosti Ulcinj, omogućeno je da se dio lica privremeno izmjesti u prostorije tog Odjeljenja bezbjednosti.

Prostorija 1 – Površina: 14.8m²

U prostoriji se nalaze tri kreveta, dva prozora i dva stola. Dotok prirodnog svjetla je dobar, a vještačko osvjetljenje bilo je funkcionalno u vrijeme posjete monitoring tima Građanske alijanse. U trenutku posjete, na pojedinim krevetima nije bilo posteljine, a na podu se mogao uočiti manji broj otpadaka. Službenici su objasnili da je prethodne noći u ovoj prostoriji boravilo lice koje se ponašalo krajnje agresivno, pokušalo da ošteti mobilijar i tom prilikom skidalo i bacalo posteljinu. Takođe je naglašeno da više nema angažovanih higijeničarki putem agencije, te da je održavanje prostorija sada prepušteno policijskim službenicima. Prema riječima kolega, jedna od njih – zaposlena u dežurnoj službi – vodi posebno računa o čistoći prostorija i sanitarnog čvora koji se nalazi neposredno pored.

Važno je naglasiti da unutar prostorija za zadržavanje nema dotoka vode – lice se izvodi ispred, odnosno na zahtjev lica policijski službenici ga izvode ispred i to u prostor između dvije prostorije, kako bi konzumiralo vodu. Iako su česme fizički prisutne u obje prostorije za zadržavanje, u trenutku posjete nijedna nije funkcionisala.

Prostorija 2 – Površina: 7.10 m²

Prostorija sadrži jedan krevet. Higijenski uslovi su bili relativno dobri – pod i posteljina bili su čisti, ali se i ovdje ističe da je održavanje čistoće prešlo na teret zaposlenih, što nije u opisu njihovih redovnih zadataka. Dotok vode takođe nije omogućen unutar prostorije – lice se izvodi napolje kada je to potrebno.

Sanitarni čvor, koji koriste zadržana lica, nalazi se odmah pored prostorija i sadrži dvije jedinice.

4. Evidencije i institucionalna saradnja

Iz Odjeljenja bezbjednosti Bar predloženo nam je da postoji dobra saradnja sa tužilaštvom i sudovima, što se ogleda u blagovremenoj komunikaciji i efikasnom postupanju u različitim predmetima. Ovakav odnos značajno doprinosi bržem procesuiranju slučajeva i unapređenju ukupne efikasnosti sistema. Kada je riječ o saradnji sa Odjeljenjem bezbjednosti Ulcinj, u slučajevima kada broj lica lišenih slobode premaši smještajne kapacitete njihovih prostorija za zadržavanje OB Bar, ta lica se – u dogovoru sa nadležnima – preusmjeravaju u prostorije za zadržavanje u Ulcinju. Ova praksa svjedoči o funkcionalnoj međusobnoj koordinaciji i spremnosti na saradnju između susjednih organizacionih jedinica.

5. Preporuke

- Apelovati na nadležne da obezbijede infrastrukturu za pristup osobama sa invaliditetom (u pitanju je sjedište Regionalnog centra „Jug“)
- Hitno ponovo angažovati agenciju - radi povratka profesionalnih higijeničarki, kako bi se rasteretili službenici i osigurao odgovarajući nivo higijene.
- Trebalo bi omogućiti stabilan dotok vode u prostorijama za zadržavanje, uz odgovarajuće nadzorne mehanizme, umjesto oslanjanja na improvizovana rješenja.
- Preporučuje se kontinuirano održavanje i praćenje video nadzora, kao i nastavak prakse proaktivnog isticanja njegove uloge u zaštiti i službenika i lica lišenih slobode.
- Neophodno je raditi na kadrovskom jačanju odjeljenja, imajući u vidu visoku stopu upražnjenih pozicija i sezonske izazove.

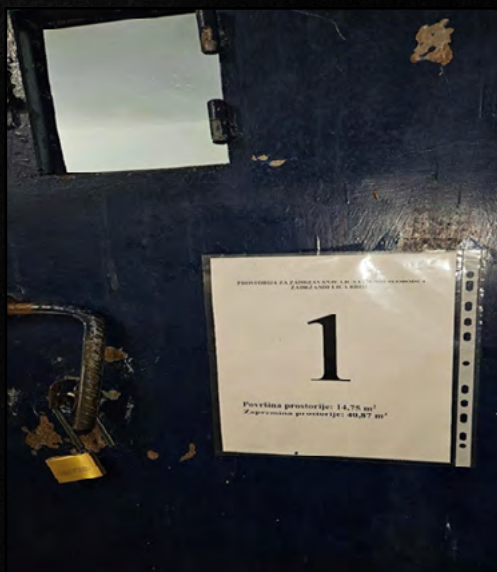
(kutija koja se nalazi ispred prostorija dežurne službe - OB Bar; izvor: GA)

(vrata prostorije za zadržavanje br. 2 - OB Bar; izvor: GA)

(prostorija za zadržavanje br.1 - OB Bar; izvor: GA)

(vrata prostorije za zadržavanje br.1 - OB Bar; izvor: GA)

(prostorija za zadržavanje br. 1 - OB Bar; izvor: GA)

VI Zaključci i preporuke Građanske alijanse

Monitoring koji je Građanska alijansa sprovela u periodu od aprila do juna 2025. godine, pokazuje da ambijent u kojem se lica lišena slobode mogu naći i dalje ne obezbjeđuje adekvatne uslove za potpuno poštovanje njihovih osnovnih prava. Iako je u pojedinim odjeljenjima bezbjednosti zabilježen određen napredak, naročito u domenu profesionalne saradnje sa našim timovima, znanja policijskih službenika i starješina, tehničke opremljenosti, ažurnosti evidencija i pristupačnosti informacija, opšti utisak ostaje zabrinjavajući.

U praksi je i dalje prisutna visoka neujednačenost u tretmanu lica lišenih slobode, što ukazuje na nedostatak sistemske kontrole i standardizacije u okviru bezbjednosnog sektora. Uslovi boravka pritvorenih osoba u nekim od odjeljenja bezbjednosti koje smo posjetili ostaju ispod međunarodnih minimuma, higijenski standardi su često neispunjeni, pristup vodi i sanitarnim čvorovima je ograničen ili zavisi od raspoloživosti osoblja, a u pojedinim slučajevima zadržane osobe borave u prostorijama koje nijesu namjenski ni infrastrukturno prilagođene takvoj svrsi. Neadekvatan fizički prostor, dotrajala oprema i slaba ventilacija dodatno pogoršavaju ukupne uslove boravka.

Posebnu zabrinutost izaziva činjenica da pristup najvećem broju odjeljenja bezbjednosti širom Crne Gore i dalje nije prilagođen osobama sa invaliditetom, te se stoga stiče i utisak da institucionalna podrška ranjivim grupama nije dovoljno razvijena. Nedostatak jasnih procedura i kadrovskih kapaciteta u nekim odjeljenjima bezbjednosti može stvoriti prostor za proizvoljna postupanja i povećava rizik od kršenja ljudskih prava.

Iako su zabilježeni primjeri odgovornog ponašanja i pozitivne institucionalne prakse, oni su još uvijek izolovani. Ukupan sistem, kako u pogledu fizičke infrastrukture, tako i u pogledu nadzora nad postupanjima službenika, ne pruža uvjerenje da su sve neophodne mjere preduzete kako bi se spriječilo nečovječno, ponižavajuće ili neprofesionalno postupanje prema licima lišenim slobode.

Imajući u vidu da se monitoring odjeljenja bezbjednosti realizuje u kontekstu zaštite osnovnih ljudskih prava lica lišenih slobode, od presudnog je značaja da preporuke iz ovog izvještaja ne ostanu na nivou tehničkih opservacija, već da budu sagledane kao poziv na hitno, strateško i sistemsko djelovanje nadležnih institucija. S obzirom na činjenicu da je u pojedinim odjeljenjima zatečeno stanje koje ne ispunjava ni minimalne međunarodne standarde humane detencije, a u nekima i direktno ugrožava bezbjednost i dostojanstvo zadržanih lica, neophodno je staviti akcenat na one preporuke koje zahtijevaju neodložnu realizaciju.

Preporučujemo da se hitno preduzmu sljedeće aktivnosti:

1. Odjeljenje bezbjednosti Bijelo Polje – HITNO stavljanje prostorija za zadržavanje van upotrebe

Prostorije za zadržavanje u Bijelom Polju predstavljaju jednu od najozbiljnijih tačaka institucionalnog propusta u sistemu bezbjednosti. Ne samo da su uslovi u potpunosti neuslovni, bez posteljine, sa nefunkcionalnim sanitarnim čvorom, slabim osvjetljenjem i bez pristupa vodi, već takvo stanje opstaje godinama, uprkos brojnim upozorenjima. Od-sustvo reakcije može se tumačiti kao tolerisanje tretmana koji se graniči sa nehumanim. Stoga se preporučuje:

Odmah staviti ove prostorije van upotrebe i privremeno obezbijediti alternativni prostor dok se ne sprovede potpuna sanacija u skladu sa međunarodnim standardima. Sve drugo bilo bi ravno institucionalnoj neodgovornosti.

2. Odjeljenje bezbjednosti Cetinje – Povećanje broja službenika u dežurnoj službi radi očuvanja bezbjednosti

Tokom posjete OB Cetinje, zatečen je samo jedan službenik u dežurnoj službi, koji isto-vremeno obavlja više zadataka, uključujući prijem građana, nadzor nad licima lišenim slobode i upravljanje sistemom video-nadzora. Ovakva praksa predstavlja potencijalnu opasnost – kako za zadržana lica, tako i za samog službenika. Preporučuje se **hitno po-većanje broja službenika** u dežurnoj službi, uz preciznu preraspodjelu nadležnosti u skladu sa bezbjednosnim protokolima i najboljim praksama.

3. Odjeljenje bezbjednosti Bar – Obnoviti ugovor sa agencijom za higijensko održavanje

Praksa prema kojoj policijske službenice sopstvenim angažmanom čiste prostorije za zadržavanje je neprihvatljiva, neprofesionalna i potencijalno ponižavajuća. U pitanjima održavanja higijene prostorija u kojima borave lica lišena slobode moraju se angažovati specijalizovane službe, u skladu sa pravilima struke, a ne policijski kadar. Zato se zahti-jeva da se bez odlaganja obnovi ugovor sa eksternom agencijom za čišćenje, čime bi se doprinijelo profesionalizaciji rada, zaštiti radnih prava i održavanju propisanih sanitarnih standarda.

5. Odjeljenje bezbjednosti Budva – Povećanje kadrovskih kapaciteta i hitna rješenja za prostorne nedostatke

Uz alarmantan podatak da od 95 predviđenih službenika, OB Budva funkcionise sa svega 39, jasno je da služba radi u ograničenim uslovima. Ovo ima ozbiljne implikacije na zaštitu prava zadržanih lica, ali i na operativne obaveze službenika. Preporučuje se povećanje broja zaposlenih kroz prioritetne konkurse, kao i pokretanje procesa dugoročne infrastrukturne rekonstrukcije prostorija za zadržavanje koje su ispod propisane kvadrature. Važno je naglasiti da kadrovski manjak nije izolovan slučaj koji se vezuje za OB Budva, već predstavlja široko rasprostranjen problem koji opterećuje gotovo sva odjeljenja bezbjednosti u zemlji, te zahtijeva sistemski pristup i strateško planiranje kadrovskih politika.

6. Odjeljenje bezbjednosti Pljevlja – Hitna sanacija sistema nadzora i sanitarnog čvora

Neispravna kamera u prostoriji za zadržavanje broj 4, kao i neuslovan sanitarni čvor, otvaraju ozbiljna pitanja bezbjednosti i nadzora. Budući da CPT i domaće institucije već godinama upozoravaju na potrebu sveobuhvatnog video-nadzora, preporučuje se hitna popravka kamera i rekonstrukcija sanitarnog čvora. Uz to, pristup vodi mora biti dostupan i unutar ćelija, u skladu sa standardima dostojanstvenog tretmana. S obzirom na to da je slična situacija zabilježena i u drugim odjeljenjima bezbjednosti koje smo obišli, ovu preporuku ne bi trebalo posmatrati isključivo kao preporuku za OB Pljevlja, već kao sistemsku potrebu koja zahtijeva širu primjenu u cilju poboljšanja uslova u svim ustanovama.

Reference:

Evropska Konvencija o ljudskim pravima, član 3, Evropski sud za ljudska prava i Savjet Evrope, str. 6, dostupno na: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Convention_MNE (pristupljeno 11. juna 2025. godine)

Godišnji izvještaj o radu Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2024. godinu, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore. Podgorica, 2025., dostupno na: https://www.ombudsman.co.me/docs/1749798533_godi--nji%20izvje--taj%20npm%20za%202024.%20godinu%20final%20-1-.pdf (pristupljeno 13. juna 2025. godine)

Report to the Government of Montenegro on the ad hoc visit to Montenegro carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 7 to 13 June 2022, Strazbur, 2023., str. 21, dostupno na: <https://rm.coe.int/1680abb132> (pristupljeno 12. juna 2025. godine)

Internet izvori:

<https://rm.coe.int/16806dbc08> (pristupljeno 10. juna 2025. godine)

<https://rm.coe.int/16806dbbf1> (pristupljeno 11. juna 2025. godine)

<https://www.coe.int/en/web/cpt/montenegro> (pristupljeno 11. juna 2025. godine)